

УДК 159.923.2.800:37

Катерина Олександренко

ЩОДО ПСИХОТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ РЕСУРСІВ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Розкрито сутність поняття «психотехнологія», її структуру та основні завдання, а також особливості розробки технології розвитку іншомовної комунікативної компетентності як одного з найважливіших особистісних і професійних ресурсів майбутнього фахівця міжнародних відносин. Виокремлення психотехнології розвитку іншомовної комунікативної компетентності як самостійного виду зумовлено можливістю задіяти на технологічному рівні особистісний та професійний потенціал людини.

Ключові слова: психотехнологія, технологія розвитку, особистісні і професійні ресурси, іншомовна комунікативна компетентність.

Раскрыта сущность понятия «психотехнология», ее структура и основные задачи, а также особенности разработки технологии развития иноязычной коммуникативной компетентности как одного из важнейших личностных и профессиональных ресурсов будущего специалиста международных отношений. Выделение психотехнологии развития иноязычной коммуникативной компетентности как самостоятельного вида обусловлено возможностью задействовать на технологическом уровне личностный и профессиональный потенциалы человека.

Ключевые слова: психотехнология, технология развития, личностные и профессиональные ресурсы, иноязычная коммуникативная компетентность.

The items of the essence of «psycho-technology» concept, its structure and main tasks and peculiarities in the elaboration of technology of foreign language communicative competence formation as one of the most important personal and professional resources of a future specialist in international relations are considered. Psycho-technology is treated as a purposeful, regular combination and consequence of actions applied to the subject. Its basic characteristics include: purposefulness, systematics, novelty, perspectiveness, dynamism, standartization. Structurally technology of foreign language communicative competence formation includes: tecnology of pedagogical process projecting and technology of teaching of future specialists in the sphere of international relations. To expose the main characteristics of such technologies the expert questioning was carried out. Developing technology includes the following aspects: psychological, phisiologocal, medical which allows to model and develop intellectual, emotional, volitional

culture of psychological activity of future specialists. Social - psychological, pedagogical, management, ethical aspects presuppose the modelling of communicative culture of business and personal communication, specialists' interaction. Legal and social aspects condition the modelling of social and moral standards.

Key words: *psycho-technology, technology of development, personal and professional resources, the future specialist, foreign language communicative competence.*

Теоретичний аналіз наукових джерел дав змогу зробити висновок, що серед існуючих моделей технологій не виправдано розробок, які відображають технологію розвитку суб'єкта діяльності. Основну увагу дослідників зосереджено на розробці технологій, що відображають спосіб технологізації соціального простору і управління ним. Технологізація соціально-психічного, суб'єктно-діяльнісного явища, до якого належить іншомовна комунікативна компетентність, на рівні внутрішньо-особистісного розвитку залишається практично не дослідженою проблемою.

Супротивники ідеї технологізації процесу вважають неприпустимою вільністю розглядати творчий, суто інтимний, як вони вважають, освітній процес як технологічний. Будь-яка діяльність, як зазначає В. П. Беспалько, може бути або технологією, або мистецтвом. Мистецтво засноване на інтуїції, технологія – на науці [1, с. 101]. До найбільш відомих зарубіжних авторів сучасних технологій навчання можна віднести Б. Блума, Д. Брунера, Г. Гейса, Б. Коскареллі, Дж. Керолла, Д. Хамбліна. Теорія і практика здійснення технологічних підходів до процесу освіти відображена у наукових працях Ю. К. Бабанського, І. Л. Біма, П. Я. Гальперіна, А. С. Гусевої, А. О. Деркача, І. О. Зимньої, Л. Я. Зоріної, Н. Ф. Талізної, М. В. Кларіна, Г. Ю. Ксензової, Н. В. Кузьміної, Л. М. Ланди, І. П. Раченка, О. Г. Рівіна, П. М. Ерднієва та ін.

Метою статті є розкриття сутності поняття «психотехнологія», її структури та основних завдань, особливості розробки технології розвитку іншомовної комунікативної компетентності як одного з найважливіших особистісних та професійних ресурсів майбутнього фахівця міжнародних відносин.

Іншомовна комунікативна компетентність є складовою частиною професіоналізму особистості і професійної комунікативної діяльності. Розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця, що сприяє підвищенню рівня професійної компетентності, передбачає його особистісний і професійний іншомовний розвиток. Технологія, яка розвиває іншомовну комунікативну компетентність, має відповідати вимогам гуманітарних технологій. Технологія навчання – це спосіб реалізації змісту освітнього процесу, передбаченого навчальними

програмами, що являє собою систему форм, методів і засобів навчання і виховання, і забезпечує найбільш ефективно досягнення поставлених цілей. Отже, у технології навчання зміст, методи і засоби навчання перебувають у взаємозв'язку і взаємозумовленості. Проектування технології навчання майбутнього фахівця передбачає проектування змісту дисципліни, форм організації навчального процесу, вибір методів і засобів навчання.

Освітня розвивальна технологія – це наукове проектування і точне відтворення дій викладача, що гарантують успіх і враховують особистість того, кого навчають. Оскільки освітній процес будується на певній системі принципів, то і технологія може розглядатися як сукупність зовнішніх і внутрішніх дій, спрямованих на послідовне здійснення і розвиток цих принципів у їхньому взаємозв'язку, де повністю виявляється особистість суб'єкта освітньої діяльності. Звідси очевидно, що будь-яке завдання формування знань і вмінь може бути ефективно вирішене лише за допомогою адекватної технології, реалізованої у певних умовах діяльності, створених кваліфікованим викладачем-професіоналом. І такі освітні розвивальні технології повинні мати наступні ознаки:

- технологія розробляється під конкретний задум, в основі її є певна методологічна, філософська позиція автора;
- технологічний ланцюжок дій, операцій вибудовується відповідно до цільових установок, що мають форму конкретного очікуваного результату;
- технологія передбачає взаємозалежну діяльність суб'єктів освітнього процесу з врахуванням принципів індивідуалізації і диференціації, оптимальної реалізації людських і технічних можливостей, діалогічного спілкування;
- елементи освітньої технології, з одного боку, відтворені будь-яким викладачем, а з іншого боку – гарантують досягнення планованих результатів (вимог державного освітнього стандарту) усіма майбутніми фахівцями;
- органічною частиною розвивальної технології є діагностичні процедури, що містять критерії, показники та інструментарій виміру результатів діяльності суб'єктів освітнього процесу.

Досліджуючи феномен «психотехнології», психолого-педагогічна наука приймає її за одиницю аналізу професійної діяльності [2]. Психотехнологія розуміється як цілеспрямована і упорядкована відповідним освоєнням предметної ситуації сукупність і послідовність дій. Ця обставина визначила методологічний зв'язок психотехнологічного підходу в психології із психологічною теорією діяльності [3]. Структурно-функціональний аналіз діяльності майбутніх фахівців дозволяє виявити існуючі типи психотехнологій за їхньою спрямованістю і націленістю на здійснення конкретних завдань. На відміну від педагогічного мистецтва, що ґрунтується на індивідуальності, інтуїції педагога, педагогічна

технологія будується на широкій науковій основі і практичному досвіді. Мистецтвом у педагогічній діяльності володіють одиниці, а передову технологію можуть опанувати усі викладачі ВНЗ.

Розглянемо показники «технологічності» процесу підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин. До них належать:

– гарантована результативність педагогічного процесу, виражена у заздалегідь заданих рівнях знань, навичок та вмінь майбутніх фахівців, які опановують навчальні дисципліни. Це передбачає державну стандартизацію освіти, певну етапність і логіку організації педагогічного процесу, націленого на виконання норм державного освітнього стандарту за фахом і кваліфікаційними вимогами до випускника;

– цільова спрямованість на формування у майбутнього фахівця необхідного рівня професіоналізму і заданої теоретичної основи для його самоосвіти і подальшого професійного росту;

– системність і цілісність, що виявляються у взаємозв'язку і взаємозумовленості застосування у навчальній, виховній і методичній роботі типових форм, методів, засобів і процедур навчання;

– новизна і перспективність змісту освіти фахівця, які характеризують педагогічний процес як такий, що безупинно розвивається, якому властиві використання нових технічних досягнень, навчання і виховання в інших ВНЗ;

– динамізм, розглянутий з позиції пошуку та реалізації нових раціональних форм, методів, засобів і процедур навчальної діяльності, які використовуються у вирішенні поточних і перспективних завдань навчальної, виховної і методичної роботи;

– стандартизація, структурованість і відтворюваність педагогічного процесу, що дозволяють проектувати певну структурно-логічну послідовність процесу навчання майбутнього фахівця конкретного профілю на основі конкретних професійних освітніх програм; висувати кожному студентові типові кваліфікаційні вимоги, зумовлені державним освітнім стандартом; відтворювати процес підготовки фахівців за тими самими навчальними планами і програмами.

Технологія підготовки майбутнього фахівця міжнародних відносин – це науково обґрунтована і нормована за метою підготовки, змісту освіти, місця і часу система форм, методів, засобів і процедур, яка використовується при проектуванні, організації і здійсненні спільної навчальної діяльності тих, хто навчає, і тих, хто навчається, для досягнення заданого рівня підготовленості випускника вищої школи за певний термін навчання. Структурно технологія розвитку іншомовної комунікативної компетентності містить технологію проектування педагогічного процесу і технологію навчання майбутнього фахівця міжнародних відносин (рис. 1).

Технологія проектування педагогічного процесу з розвитку іншомовної комунікативної компетентності	Технологія навчання майбутнього фахівця
Проектування цілей підготовки фахівця	Технологія проектування процесу розвитку іншомовної комунікативної компетентності
Проектування змісту освіти фахівця	Технологія розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця міжнародних відносин
Проектування змісту навчання фахівця	Технологія навчання майбутнього фахівця
Основна освітня програма розвитку іншомовної комунікативної компетентності	Технологія підготовки навчального заняття
Система видів навчальних занять із розвитку іншомовної комунікативної компетентності	Технологія навчання на занятті

Рис. 1. Структура технології розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця

Загальною передумовою розробки технологій, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, і методологічним принципом їхнього конструювання є положення психологічних, соціальних і педагогічних наук про цілісність людини. Саме з цієї позиції технології, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, насамперед, зорієнтовані на розкриття особистісного потенціалу, духовне і професійне самовираження людини в процесі професійної іншомовної комунікації і покликані максимально залучити найрізноманітніші знання людинознавства.

Оволодіння розвивальними технологіями актуалізує проблему самоцінності людського життя, можливість більш повного розкриття фізичного, соціального і духовного потенціалів кожної особистості. Розвивальні технології можна розглядати як інноваційний ресурс управління людською сутністю, як метод пізнання і самопізнання людини, її розвитку і саморозвитку, самореалізації її потенційних можливостей і здібностей.

Для виявлення сутнісних характеристик технологій, що розвивають професійну комунікативну діяльність, нами було проведено експертне опитування, під час якого було опитано 55 викладачів ВНЗ Хмельницької області. На думку експертів і розробників конкретних видів технологій, технології, що розвивають професійний потенціал суб'єкта навчання, покликані, у першу чергу, забезпечувати «повне розкриття особистісних здібностей» (56%) і «професіоналізацію управління процесом розвитку іншомовної комунікативної компетентності та особистості майбутнього фахівця» (67%). Кожний третій експерт відзначив, що не менш важливим їхнім призначенням повинно бути забезпечення «техніки максимального самовираження духовних сил особистості», «поєднання наукових знань із культурними цінностями». Необхідність в «оптимізації умов

життєдіяльності людини», «адаптації людини до сучасних умов життєдіяльності» відзначили 34% опитаних. Щодо важливості «конструювання» за допомогою технологій, що сприяють розвитку іншомовної комунікативної компетентності «здорових співтовариств, соціальних середовищ» висловилися 22% респондентів.

Містячи в собі комплекс природничих і гуманітарних знань, такі технології, за образним висловленням М. О. Бердяєва, здатні найбільш повно розкривати «синтезуючу духовність» особистості [4]. У цьому полягає не лише специфіка, але й призначення розвивальних технологій. Так, психологічний (емоції, воля, сприйняття, мислення, психічна регуляція та ін.), фізіологічний (функціональні стани, індивідуальні розбіжності), медичний (психотерапія, психогігієна, психопрофілактика, психокорекція) аспекти розвивальних технологій дозволяють змоделювати і розвинути інтелектуальну, емоційну, вольову культуру психічної активності майбутніх фахівців. Соціально-психологічний, педагогічний, управлінський, етичний аспекти – змоделювати комунікативну культуру ділового і міжособистісного спілкування, взаємодії фахівців. Правовий і соціологічний аспекти – змоделювати соціальну і моральну нормативність.

У цілому процеси інтеграції і технологізації психолого-педагогічних знань інтелектуалізують навчально-, і науково-пізнавальну іншомовну діяльність майбутніх фахівців, надають науковій організованості постановці мети і дозволяють виробити модель поведінки майбутнього фахівця залежно від вимог соціокультурного середовища, їхньої функціональної ролі, умов і завдань діяльності. Безумовно, це вимагає залучення і особистісного потенціалу людини [5]. Сенс і призначення будь-якої технології, а розвивальної особливо, – оптимізувати управлінський процес, виключити з нього усі види дій та операцій, які не потрібні для одержання очікуваного результату. Використання подібних технологій – головний ресурс зниження витрат управління розвитком особистості в процесі навчання.

Зазначене повною мірою належить до соціальної спрямованості технологій, що розвивають особистісні та професійні ресурси майбутнього фахівця. Об'єктом технологізації стають особистісний і професійний ресурси майбутнього фахівця, способи і засоби його життєдіяльності. У цих межах пролягає шлях самовдосконалення особистості [6]. Соціалізується її самосвідомість, визначається самопізнання і саморозуміння, диференціюється саморозвиток, актуалізується самовизначення і формується самоорганізація.

Структуру технологій, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, визначаємо у такий спосіб: мета і завдання технології, методологічна основа, принципи розробки технології, умови технологічного процесу, аналіз конкретної ситуації, характеристики суб'єкта та об'єкта технології, їхньої взаємодії, етапи, прийоми (стратегічні, тактичні)

досягнення мети, способи прогнозування результатів, впровадження.

Технологію розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця зображено на рис. 2.

Технологія розвитку іншомовної комунікативної компетентності		
Можливі мотиви розвитку іншомовної комунікативної компетентності		
Хочу вчитися	Можу вчитися	Треба вчитися
Формування завдання і способів його вирішення		
Прогнозування перебігу і результату заняття		
Вибір прийомів психолого-педагогічного впливу і тактик діяльності викладача з розвитку іншомовної комунікативної компетентності		
Створення умов результативності розвитку іншомовної комунікативної компетентності		
Навчальне заняття (процес викладання і навчання) Конкретні способи і засоби реалізації технології розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця		
Оцінка вихідного рівня іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця		
Вибір і рекомендації майбутнім фахівцям способів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності		

Рис. 2 - Технологія розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця

Мета технологій, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, є організуючим, визначальним початком у процесі її розробки і реалізації. Центральний пункт цієї мети – формування завдання і способів його вирішення.

Завдання розвивальної технології визначають послідовність процедур технологізації, що дозволяє постійно концентрувати у межах технології новий досвід, який накопичується, можливості суб'єкта діяльності, оптимальне досягнення найвищих результатів. Найбільш загальні завдання технологій, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, спрямовані: на вибір оптимально необхідних операцій, що забезпечують формування і розвиток іншомовної комунікативної компетентності, професійний та особистісний розвиток майбутнього фахівця; на визначення і забезпечення умов зниження витрачених зусиль для виконання необхідних операцій; на знаходження оптимальних форм адаптації і гармонізації особистісного ресурсу і засобів діяльності; на визначення меж оптимально ефективних і помилкових дій; на створення постійних інформаційних потоків про суб'єкта діяльності та об'єкта управління; на визначення алгоритму необхідних дій, що створюють стійкість розвивально-технологічного ефекту розвитку особистості на

соціальному, особистісному і діяльнісному рівнях; на нарощування складності і розвитку можливостей суб'єкта в процесі освоєння розвивальних технологій та ін.

Загальними принципами розробки, на яких ґрунтуються технології, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, є: принцип варіативності, що враховує динаміку, адаптивність у мінливих умовах і нестандартних ситуаціях; принцип гнучкості, що передбачає саморегуляцію і самокорекцію суб'єкта технологій; принцип інтеграції, що означає взаємозамінність елементів різних типів і видів розвивальних технологій і виключає абсолютизацію кожного окремого виду.

Умови технологічного процесу забезпечують відтворення процесів включення особистості у нові умови соціокультурного середовища, діяльності, відносин і розглядаються нами як процес активний, цілеспрямований, організований, у результаті якого суб'єкт технології змінюється сам та перетворює та опановує середовище. Важливим показником умов технологізації є узгодження можливостей суб'єкта з реальністю соціокультурного середовища, включаючи професійну діяльність.

Аналіз конкретної ситуації спирається на ситуативно-діагностичний підхід у технологізації і ситуаційний підхід до управління, які активно розвиваються методологією техніки гри. Ключовим положенням є розгляд процесу розвитку іншомовної комунікативної компетентності як безперервного ланцюга ситуацій, з якими стикається майбутній фахівець. Джерелами проблемних ситуацій можна вважати зовнішні і внутрішні психолого-педагогічні суперечності. Кожна ситуація висуває свої вимоги до вибору типу засобів технологій, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність. Універсальною технологією ситуативно-діагностичного підходу є ситуативно-нормативний метод, спрямований на виявлення сприятливого стану об'єкта, визначений у термінах його функціонування і розвитку.

Використання суб'єкт-об'єктних характеристик технології є продуктом інтегративно-технологічного підходу, у якому виявляються розвивально-технологічний і соціокультурний аспекти розвитку. Обидва аспекти відображають реалізовану можливість теорії – не лише пізнати соціальну реальність, але й створити її модель та описати принципи функціонування; та практики – використати її як природний стан цілеспрямованої діяльності людей, характеру соціального розвитку і управління.

Іноземна мова, на відміну від інших навчальних предметів є і метою, і засобом навчання. Це ще раз підкреслює необхідність реалізації у ВНЗ практичної спрямованості проведених навчальних занять. Головну роль при цьому відіграє ситуативність, тому що бажання говорити у майбутніх фахівців з'являється лише у реальній або відтвореній комунікативній ситуації. Що стосується новизни, то у межах технологій, які розвивають

іншомовну комунікативну компетентність, вона повинна виявлятися в усіх компонентах навчального заняття (це новизна мовних ситуацій, матеріалу що використовується, організації заняття і розмаїття прийомів роботи педагога).

Велике значення має використання викладачем у межах технологій, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, відповідних форм, методів і засобів розвитку професійно-значущих якостей особистості майбутніх фахівців. Як свідчить педагогічна практика навчання іноземної мови, для студентів молодших курсів добре зарекомендували себе спонукання до творчого пошуку, ділові ігри, групові вирішення проблемних ситуацій. На заняттях зі старшокурсниками доцільно використовувати вільні творчі дискусії, «мозкові штурми», організаційно-діяльнісні ігри. Зазначені види навчальної роботи мотивують у тих, хто навчається, прагнення до творчості, до самовираження і самоствердження, що у цілому сприяє розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця і його професійно-значущих якостей.

Важливу роль у розвитку творчих здібностей майбутніх фахівців відіграє створення мотивів та умов, у яких вони можуть виявляти пізнавальну активність і відчувати бажання реально користуватися набутими знаннями і сформованими мовними навичками та вміннями. Для цього на заняттях доцільно використовувати інформативний і пізнавальний матеріали, орієнтовані на розвиток особистісної активності студентів, залучати їх до творчої діяльності. Це дозволяє розвивати у майбутніх фахівців основні творчі здібності: самостійно бачити проблему (аналітичне мислення), вміти переносити знання, вміння та навички у нову ситуацію, бачити нові сторони у знайомому об'єкті (альтернативне мислення), вміти комбінувати, синтезувати раніше засвоєні способи діяльності у нові (синтетичне комбінаційне мислення).

Найважливіша вимога до будь-якої технології – гарантована завершеність технологічного циклу. Показником, за яким можна було б судити про досягнення певної мети навчання, підготовки фахівця у цілому пропонуємо вважати коефіцієнт засвоєння знань (оволодіння навичками) – Кзз. Він характеризує відношення фактично досягнутого рівня засвоєння студентами знань і навичок до рівня, заданого метою навчального заняття, цільовою настановою дисципліни, кваліфікаційними вимогами до майбутнього фахівця. Дослідження показали, що при $K_{zz} < 0,7$ студент не здатний вільно застосовувати у навчальній або професійній діяльності отримані знання та навички, не бачить можливих способів їхнього вдосконалення. При $K_{zz} = 0,7$ студент допускає помилки приблизно в 30% випадків, однак він здатний без зовнішньої допомоги їх виправляти та самостійно знаходити способи вирішення навчальних і професійних завдань. З огляду на досвід викладацької діяльності та аналіз успішності професійної діяльності випускників, високому рівню розвитку іншомовної

комунікативної компетентності майбутнього фахівця відповідає $K_{33} > 0,85$.

Зазначене вище підкреслює необхідність суворої логічної регламентації педагогічного процесу підготовки майбутнього фахівця міжнародних відносин, де кожний викладач, керівництво кафедр знають мету підготовки фахівця і, реалізуючи принцип завершеності навчання, повністю відповідальні за досягнення гарантованого рівня професійної підготовленості випускника. Завдяки цьому педагогічна технологія, а не педагогічний експромт викладача, дозволить уникнути багатьох недоліків у підготовці майбутніх професіоналів.

Таким чином, структура розвивальних технологій дозволяє визначити шлях і спосіб впровадження психолого-педагогічних знань, а розроблені технології, що розвивають іншомовну комунікативну компетентність, активізують процеси самопізнання, саморозуміння, самоактуалізації, саморегуляції і внутрішньої мотивації на шляху до досягнення оптимального рівня розвитку іншомовної комунікативної компетентності та особистості майбутнього фахівця міжнародних відносин і дозволяють викладачеві:

- обирати психолого-педагогічні засоби і методи, що забезпечують оптимізацію процесу розвитку іншомовної комунікативної компетентності, професійного та особистісного зростання майбутнього фахівця;
- знаходити оптимальні форми адаптації і гармонізації особистісного ресурсу майбутнього фахівця та засобів психолого-педагогічного впливу на нього; визначати межі оптимально ефективних, а також помилкових впливів;
- створювати інформаційні потоки про майбутнього фахівця як суб'єкта іншомовної діяльності і рівні його іншомовної комунікативної компетентності;
- визначати алгоритм необхідних впливів, що створюють розвивально-технологічний ефект розвитку іншомовної комунікативної компетентності на соціальному, особистісному і діяльнісному рівнях;
- нарощувати складність психолого-педагогічних впливів на майбутнього фахівця як суб'єкта іншомовної діяльності;
- розвивати свої можливості як фасилітатора;
- визначати і забезпечувати умови, що знижують психологічну напругу в процесі педагогічної взаємодії.

Таким чином, вивчаючи технологію, яка розвиває особистісні і професійні ресурси майбутнього фахівця, ми визначили її, насамперед, як один із різновидів гуманітарних технологій, що має на меті розвиток іншомовної комунікативної компетентності та особистості майбутніх фахівців. Виокремлення їх як самостійного виду зумовлено, передусім, можливістю задіяти на технологічному рівні потенціал людини як цілості у практичному аспекті, оскільки саме людина стала глобальною проблемою цивілізації, і саме від неї залежить вирішення усіх існуючих і майбутніх проблем сучасності.

Отже, для того, щоб технологія розвитку іншомовної комунікативної компетентності підвищувала ефективність процесу підготовки фахівця необхідно: кількісно та якісно обґрунтувати мету підготовки фахівця, визначити структуру і логіку процесу його навчання; спроектувати освітній процес підготовки фахівців з кожного профілю, спеціальності; визначити цільову настанову навчальної дисципліни, навчально-виховну мету до кожного її розділу із вказівкою на необхідний рівень засвоєння знань, навичок та вмінь; обирати і застосовувати на навчальних заняттях методи, засоби і процедури, що забезпечують оптимальну інтенсифікацію викладання та навчально-пізнавальної діяльності тих, хто навчається; контролювати та оцінювати успішність, визначати ступінь завершеності навчання на кожному етапі вивчення дисципліни; розробити і впровадити у навчальну діяльність об'єктивні показники і критерії оцінки науковості та практичної спрямованості змісту освіти, форм, методів і засобів навчальної діяльності, результатів діяльності викладачів і студентів, а також завершеності циклу, етапу навчання; провести додаткову підготовку викладацького складу ВНЗ з питань проектування та застосування у педагогічному процесі нових інформаційних і педагогічних технологій; створити результативні умови навчального середовища, що дозволяють студентам усвідомлено підходити до освоєння професійної освітньої програми, а професорсько-викладацькому складу цілеспрямовано керувати їхньою навчально-пізнавальною діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бердяев Н. А. О назначении человека / Н. А. Бердяев – М.: ТЕРРА – Книжный клуб; Республика, 1998. – 384 с.
2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 191 с.
3. Гальперин П. Я. Введение в психологию: Учебное пособие для вузов / П. Я. Гальперин – М.: Книжный дом «Университет», 1999. – 332 с.
4. Деркач А. А. Педагогическая эвристика: искусство овладения иностранным языком / А. А. Деркач, С. Ф. Щербак. – М. : Педагогика, 1991. – 224 с.
5. Мартянова И. А. Формирование коммуникативной компетентности студентов в системе высшего образования: учебно-метод. пособие / Ирина Анатольевна Мартянова; Гос. образоват. учреждение высш. проф. образования «Ижевский гос. техн. ун-т». – Ижевск; Екатеринбург : Изд-во Ин-та экономики УрО РАН, 2009. – 159 с. 4.
6. Микитенко Н.О. Проблема технологичності іншомовного фахово орієнтованого навчання майбутніх фахівців // Сучасні технології в навчанні і вихованні у вищій школі: Спеціальний випуск Наукового вісника Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Частина I. – Одеса, 2009. – С. 23-30.